

ᲛᲗ ᲛᲗ ᲛᲗ ᲛᲗ ᲛᲗ ᲛᲗ ᲛᲗ ᲛᲗ

รัฐธรรมนูญแห่งชาติอินเดีย

ประวัติรัฐธรรมนูญ

เมื่ออังกฤษให้เอกราชแก่อินเดียแล้ว ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่อินเดียจะต้องพึ่งตัวเองต่อไปพร้อมกันนั้น ดร.เอมเบคการ์ ซึ่งเป็นชนชั้นวรรณะศูทร ก็ปรากฏขึ้นในท่ามกลางประชาชนจำนวนหลายร้อยล้านคน เมื่อนักการเมือง นักปราชญ์ และรัฐบัณฑิตทั้งหลาย ได้เลือกให้ท่านเป็นประธานร่างรัฐธรรมนูญแห่งประเทศอินเดีย ซึ่งมีคณะกรรมการร่างเพียง 7 คนเท่านั้น การที่ ดร.เอมเบคการ์ ได้รับมอบอำนาจให้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งประเทศอินเดียนี้ ก็เท่ากับว่ามอบหมายให้ท่านชุกหลุมฝังระบบชั้นวรรณะ เพราะว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถูกประกาศใช้บังคับเมื่อใด ระบบชั้นวรรณะก็จะสูญสิ้นเมื่อนั้น¹

ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีพลเมืองเป็นที่ 2 ของโลก มีภาษาพูดมากที่สุดในโลก ฉะนั้นปัญหาการร่างรัฐธรรมนูญจึงมีชิ้นงานเบาบางอันนี้ต้องเป็นงานของผู้เสียสละเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง และผู้ทำหน้าที่ต้องเป็นยอดแห่งนักปราชญ์ด้วย ดร.เอมเบคการ์ ได้รับความพยายามเป็นเวลานานถึง 8 เดือน จึงร่างรัฐธรรมนูญสำเร็จ ซึ่งมีทั้งหมด 395 มาตรา มีภาคผนวกอีก 8 ภาคผนวก มีรายละเอียดต่าง ๆ มากมาย พิมพ์เป็นเล่มได้ 254 หน้า นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ใหญ่ที่สุดในโลก จากนั้นร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้นก็ถูกส่งเข้าสู่สภา และคณะสภาร่างรัฐธรรมนูญแห่งอินเดียก็ทำงานอย่างรวดเร็ว กล่าวคือนับแต่วันที่ ดร.เอมเบคการ์ ลงมือร่างจนกระทั่งถึงวันที่รัฐธรรมนูญผ่านเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศนั้น ใช้เวลาน้อยมากสำหรับอินเดียซึ่งเป็นประเทศใหญ่ กล่าวคือใช้เวลาเพียง 2 ปี 11 เดือน 19 วันเท่านั้น

รัฐธรรมนูญฉบับนี้สถาปนาสหพันธ์สาธารณรัฐขึ้น คือ "สาธารณรัฐอินเดีย" หรือ "ภารัต" รวมเอามณฑลเก่าและรัฐที่มีเจ้าปกครองเข้าไว้ด้วยกัน แต่ให้เจ้าเหล่านั้นพ้นจากตำแหน่งไป สภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับเอารูปการปกครองแบบสาธารณรัฐก็เพราะว่าไม่มีราชวงศ์ใดมีอำนาจปกครองได้ทั่วประเทศ และเพื่อให้เป็นที่พอใจของชนชั้นที่มีสติปัญญาและราษฎร

¹ พระอุตรคณะธิการ, ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในอินเดีย, หน้า 435-436

ส่วนใหญ่ด้วย

สาระสำคัญในรัฐธรรมนูญอินเดีย²

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งชาติอินเดีย ได้ประชุมกันครั้งแรก เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 1946 และได้ทำการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นเวลาเกือบ 3 ปีจึงแล้วเสร็จ ประธานาธิบดีราเชนทร์ ประสาท (Rajendra Prasad) ได้ลงนามเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 1949 และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 26 มกราคม 1950 ดังบทบัญญัติที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

ก. สาธารณรัฐอินเดีย

1) อินเดียคือ ภารตะประเทศ เป็นรัฐเอกราชซึ่งมีรูปแบบการปกครองเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยและเป็นสหรัฐ บรรดารัฐเหล่านี้ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

ก. อัซสัม, พินาร์, บอมเบย์, มัธยประเทศ, มัทราส, โอริสสา, ปัญจาบ ตะวันออก, เบงกอลตะวันตก และสหมณฑล (United Provinces)³

ข. ไฮเดอราบด์, จัมมูและแคชเมียร์, มัธยการตะ⁴, ไมซอร์, ปะเชียลา, สหพันธ์ปัญจาบตะวันออก, ราชสถาน, โสรัชตะ, ตระวันโจร์ - โคชิน และวินธยประเทศ

ค. อัชเมอ์, โภपाल, วิชาสปูร์, กูร์ก, เคลลี, หิมจัลประเทศ, กูตซ์, มณีปูร์, ตรีปูร์

ง. หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์

ประเภท ก. ประกอบด้วยอดีตรัฐที่มีการปกครองขึ้นกับอังกฤษโดยตรง (British India)

ประเภท ข., ค. เป็นรัฐที่เจ้าอินเดียปกครองโดยตรง (Indian States) ซึ่งเป็นรัฐเดี่ยวหรือรวมกันเข้าเป็นรัฐเดียวกันที่มีชาหลวงใหญ่ดูแล เช่น อัชเมอ์ กูร์ เคลลี ฯลฯ

2

R.C.Majumdar, An Advanced History of India, pp.991-1005

³ สหมณฑลได้เปลี่ยนมาเป็น "อุตตระประเทศ" ในปี ค.ศ.1950

⁴ ควาเสียร์ อินคอร์ และมาลวา ได้รวมกันเป็นมัธยการตะในปี ค.ศ.1948

ข. สิทธิขั้นมูลฐาน

2) รัฐธรรมนูญเป็นหลักประกันแก่พลเมืองทุก ๆ คนที่จะมีอิสระในการพูดจาและการแสดงความคิดเห็น มีอิสระที่จะชุมนุมกันโดยสงบ มีอิสระในความรู้สึคนึกคิดและการบูชาสักการะ ทั้งนี้ต้องเป็นไปเพื่อความปลอดภัยของประชาชนและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม

3) พลเมืองทุกคนไม่ว่านับถือศาสนา เชื้อชาติ วรรณะ เพศ และเกิด ณ ที่ใด ย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิเท่าเทียมกัน ให้เลิกระบบชั้นวรรณะในสังคมทั้งสิ้น

4) ไม่มีบุคคลใดที่จะต้องถูกพรากจากชีวิต ทรัพย์สินสมบัติ หรือเสรีภาพส่วนบุคคล ยกเว้นแต่กระทำความผิดกฎหมาย

ค. รัฐบาลกลาง

5) อำนาจการบริหารของรัฐบาลกลาง เป็นสิทธิอำนาจของประธานาธิบดีซึ่งได้รับเลือกตั้งทุก 5 ปี จากคณะผู้เลือกตั้งซึ่งประกอบด้วย

ก) จากสมาชิกทั้งสองสภาแห่งรัฐสภา

ข) จากสมาชิกของสภานิติบัญญัติแห่งรัฐต่าง ๆ

6) มีรองประธานาธิบดีซึ่งได้รับเลือกตั้งทุก 5 ปี จากที่ประชุมร่วมของรัฐสภา

7) มีคณะรัฐมนตรีซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าเป็นผู้ช่วยเหลือและเสนอคำแนะนำแก่ประธานาธิบดี คณะรัฐมนตรีคนอื่น ๆ ได้รับความแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีด้วยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อสภาผู้แทนราษฎร

8) มีการปกครองโดยรัฐสภาของรัฐบาลกลาง อันประกอบด้วยประธานาธิบดี และมี 2 สภตามลำดับคือ รัฐมนตรีสภา⁵ และสภาผู้แทนราษฎร⁶

9) รัฐมนตรีสภาประกอบด้วย 1. มีจำนวนสมาชิกผู้แทนจากรัฐต่าง ๆ ไม่เกิน 238 คน⁷ ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกสภานิติบัญญัติของแต่ละรัฐ และ 2. มีสมาชิกอีก 12 คน

⁵ปัจจุบันเรียกว่า ราชยสภา

⁶ปัจจุบันเรียกว่า โลกสภา

⁷ปัจจุบันมีสมาชิก 244 คน

ซึ่งเสนอชื่อแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีจากผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษ หรือจากผู้เชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติภารกิจได้ในด้านอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์

10) สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกไม่เกิน 500 คน⁸ ซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยการออกคะแนนเสียงในรัฐต่าง ๆ โดยเจตนากรรมแห่งรัฐธรรมนูญ ผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตอาจมีกรณีพิเศษในจำนวนประชาชนหนาแน่นแตกต่างกัน แต่กำหนดว่าจะเลือกผู้แทนได้ 1 คน ต่อประชาชน 500,000 คน

11) รัฐมนตรีสภาไม่มีกำหนดวันสิ้นสุดจากตำแหน่งหน้าที่ แต่จำนวน 1 ใน 3 จะต้องออกจากตำแหน่งหมดอายุลงในทุก ๆ 2 ปี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยกเว้นวุฒิสภา จะมีอายุอยู่ต่อไปจนครบ 5 ปีเต็ม ทั้ง 2 สภาจะประชุมกันตามปกติอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

12) รองประธานาธิบดีแห่งอินเดียนเป็นประธานของรัฐมนตรีสภาโดยตำแหน่ง ซึ่งจะมีการเลือกรองประธานาธิบดีจากสมาชิกของสภาอีก 1 คน สภาผู้แทนราษฎร เลือกประธานสภาและรองประธานสภาของตนเองได้ บรรดาเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่เหล่านี้และสมาชิกของสภาทั้งสองรับเงินเดือน และเงินที่อนุญาตให้ตามที่สภากำหนด

13) ร่างรัฐบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน เสนอริเริ่มได้จากสภาผู้แทนราษฎรได้แต่เพียงสภาเดียว และประกาศบังคับใช้ได้แม้ว่ารัฐมนตรีสภาจะไม่เห็นชอบด้วย ร่างรัฐบัญญัติอื่น ๆ ทั้งหมดเสนอริเริ่มได้จากทั้ง 2 สภา เมื่อทั้ง 2 สภาเห็นชอบด้วยจึงประกาศใช้บังคับได้ หากมีความเห็นแตกต่างกันในร่างรัฐบัญญัติฉบับใด จะประกาศใช้ได้ต่อเมื่อมีการประชุมร่วมกันทั้ง 2 สภา ผ่านโดยเสียงข้างมากของผู้แทนทั้งหมดของทั้ง 2 สภา โดยการออกเสียงลงคะแนน

14) ประธานาธิบดีเป็นผู้ลงนามในร่างรัฐบัญญัติทุกฉบับที่ประกาศใช้เป็นกฎหมายบังคับ และประธานาธิบดีมีสิทธิที่จะยับยั้งภายในอำนาจของตน แล้วส่งกลับคืนร่างรัฐบัญญัตินั้นพร้อมกับความคิดเห็นและแนะนำประกอบ แต่ถัาร่างรัฐบัญญัตินั้นผ่านทั้ง 2 สภาอีก ประธานาธิบดีไม่มีสิทธิที่จะยับยั้งได้

⁸ปัจจุบันมีสมาชิก 544 คน

15) มีศาลสูงสุดของอินเดีย อันประกอบไปด้วยมุขตูลาการ มีคณะผู้พิพากษาสูงสุดได้ไม่เกิน 7 คน จนกว่ารัฐสภาจะออกกฎหมายระบุจำนวนที่มากกว่านี้ ศาลสูงสุดนี้มีอำนาจในระดับรากฐานการพิจารณาคดีที่มีการขัดแย้งกันระหว่าง 2 รัฐต่าง ๆ หรือมากกว่า และระหว่างรัฐบาลอินเดียกับรัฐอื่น ๆ ซึ่งจะอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาสูงสุดได้ ผู้พิพากษาในศาลสูงสุดของรัฐใดรัฐหนึ่ง ผู้พิพากษาศาลสูงสุด และผู้พิพากษาศาลสูงสุดของแต่ละรัฐ จะไม่ต้องออกจากตำแหน่ง ยกเว้นแต่จากมติของที่ประชุมของแต่ละสภาได้ลงคะแนนเสียงด้วยเสียงข้างมาก แต่ต้องไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม

ง. การบริหารรัฐ (ประเภท ก.)

16) ผู้ว่าราชการรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี มีกำหนดระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ได้ 5 ปี

17) มีคณะมนตรีอันมีมุขมนตรีเป็นหัวหน้า เพื่อช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้ว่าราชการรัฐ มุขมนตรีแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการรัฐ มন্ত্রীคนอื่น ๆ ได้รับแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการรัฐ ด้วยการเสนอแนะของมุขมนตรี คณะมนตรีจะต้องขึ้นตรงและรับผิดชอบต่อสภานิติบัญญัติประจำรัฐ

18) มีการปกครองด้วยระบอบรัฐสภาประจำในทุก ๆ รัฐ อันประกอบด้วยผู้ว่าราชการรัฐและสภานิติบัญญัติ⁹ แต่มีการเพิ่มสภามंत्रीขึ้น¹⁰ ในรัฐพิหาร, มหาราษฏร์, ทมิฬนาฑู, การ์ณาटक, อุตตระประเทศ, มัธยมประเทศ, อันธราประเทศ, จัมมูและแคชเมียร์

19) สมาชิกของสภานิติบัญญัติประจำรัฐได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากราษฎรในอัตราสมาชิก 1 คน ต่อจำนวนราษฎร 75,000 คน

20) จำนวนของสภามंत्रीประจำรัฐมีไม่เกินจำนวน 1 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติทั้งหมด ในจำนวน 1 ใน 3 เลือกจากเจ้าหน้าที่เทศบาลนคร, เจ้าหน้าที่บริหารตำบล และเจ้าหน้าที่บริหารส่วนท้องถิ่น อีก 1 ใน 12 เลือกจากผู้ที่ได้รับปริญญามาจากมหาวิทยาลัยมากกว่า 3 ปี 1 ใน 12 เลือกจากผู้ที่เป็นครูมากกว่า 3 ปี และ 1 ใน 3 เลือกจาก

⁹ปัจจุบันเรียกว่าวิธานสภา (Vidhan Sabha) หรือสภาผู้แทนราษฎรประจำรัฐ

¹⁰ปัจจุบันเรียกว่าปริมณฑลสภา (Parishad Sabha) หรือวิธานปริมณฑล (Vidhan Parishad)

สมาชิกของสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ จำนวนที่เหลือจะได้รับแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการรัฐ โดยเลือกจากบุคคลผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ การสหกรณ์ และการสังคมสงเคราะห์

21) อายุระยะเวลาของสภามন্ত্রী และสภานิติบัญญัติอิสระ เบี่ยงการเดียวกันกับ รัฐมนตรีสภา และสภาผู้แทนราษฎร ตามความในมาตรา 11

22) ทุก ๆ สภานิติบัญญัติ เลือกสมาชิกสภา 2 คนเป็นประธานและรองประธานสภาของแต่ละรัฐ ทุก ๆ สภามন্ত্রীเลือกสมาชิก 2 คนเป็นประธานและรองประธานสภาของแต่ละแห่ง เจ้าหน้าที่แห่งสภาและสมาชิกแห่งสภาจะได้รับเงินเดือน และเงินอนุญาตตามที่ระบุไว้โดยสภานิติบัญญัติของแต่ละรัฐ

23) ร่างรัฐบัญญัติการเงินเสนอโดยสภานิติบัญญัติ และสามารถผ่านสภาได้แม้ว่าสภามন্ত্রীจะไม่เห็นชอบด้วย ร่างรัฐบัญญัติอื่น ๆ เสนอริเริ่มได้จากทั้ง 2 สภา และอนุมัติออกใช้ได้เมื่อสภาทั้ง 2 ลงมติเห็นชอบด้วย แต่ในกรณีที่มีความขัดแย้งกัน เมื่อสภานิติบัญญัติผ่านกฎหมายเป็นครั้งที่ 2 ก็ประกาศใช้ได้โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภามন্ত্রী

24) ผู้ว่าราชการรัฐมีอำนาจเท่าเทียมกันที่จะลงนามประกาศใช้กฎหมาย หรือยับยั้งร่างรัฐบัญญัติที่ผ่านสภา เช่นเดียวกับประธานาธิบดีตามความในมาตรา 14 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่ผู้ว่าราชการรัฐจะต้องวางตัวถือปฏิบัติเช่นเดียวกับที่ร่างรัฐบัญญัติผ่านการพิจารณาของประธานาธิบดี

จ. การบริหารรัฐ (ประเภท ข. ก. ง.)

25) ข้อแตกต่างประการสำคัญในระหว่างรัฐเหล่านี้กับรัฐประเภท ก. และ ข. คือผู้เป็นประมุขบริหารเป็นผู้ว่าราชการรัฐ แต่รัฐอันตบหลังนี้มี "ราชาประมุข" เป็นประมุขในฝ่ายบริหาร ซึ่งใช้เป็นธรรมเนียมตั้งแต่การปกครองสมัยเก่า การแต่งตั้งราชาประมุขมีระเบียบกฎเกณฑ์ด้วยการเห็นพ้องต้องกันระหว่างรัฐต่อรัฐ และจากรัฐบาลกลางแห่งอินเดีย ส่วนรัฐประเภท ก. และ ง. บริหารงานโดยประมุขแห่งสหพันธรัฐอินเดีย หรือประธานาธิบดี (Head of the Indian Union) ผ่านทางหัวหน้าข้าหลวงใหญ่ (Chief Commissioner) ซึ่งเป็น

ประมุขแห่งสหพันธรัฐแต่งตั้ง ขึ้นหรือจากรัฐบาลแห่งรัฐที่ใกล้เคียง

จ. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลประจำรัฐต่าง ๆ

26) กล่าวได้ว่ารัฐสภาอาจออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับได้ในทั้งหมดหรือในภาคหนึ่งภาคใดของอินเดีย และสภานิติบัญญัติประจำรัฐออกกฎหมายใช้บังคับหรือภาคหนึ่งภาคใดของรัฐ แต่รัฐธรรมนูญได้วางเงื่อนไขพิเศษในอำนาจ 3 ประการ ซึ่งยอมรับนับถือ ในอันดับแรกคือ รัฐสภา และอันดับที่สองคือสภานิติบัญญัติประจำรัฐ ทั้งสองมีอำนาจเป็นเอกฉันท์ในการออกกฎหมาย ซึ่งถือเป็นอำนาจที่สาม

27) อำนาจของรัฐบาลกลางมีดังนี้คือ อำนาจในการดำเนินการป้องกันประเทศ ซึ่งมีการจัดกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และอาวุธยุทธภัณฑ์ต่าง ๆ การต่างประเทศ รวมทั้งการแต่งตั้งทูต การสงครามและสันติภาพ การจัดการรถไฟ การขนส่งสินค้าและการเดินเรือ การเดินอากาศ การไปรษณีย์และโทรเลข การออกเงินตรา การพาณิชย์กิจการค้ากับต่างประเทศ การธนาคาร การประกันภัย บริษัทการเงิน ระเบียบการเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่และสำรวจแร่ การกรรมกร การผลิตเกลือ ศาลสูงสุดยุติธรรม สถาบันชั้นสูงที่สำคัญๆ ในอินเดียทั้งหมด ระเบียบการเกี่ยวกับภาษีเงินได้ภาษีศุลกากร และภาษีสรรพสามิต เป็นต้น

28) อำนาจของรัฐบาลรัฐมีดังนี้ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตำรวจ การบริหารและขบวนการยุติธรรม (ยกเว้นแต่เจ้าหน้าที่ศาลสูง) นักโทษ รัฐบาลท้องถิ่น การศึกษา การคมนาคม (รวมมือกับรัฐบาลสหภาพ) การป่าไม้ การประมง และการภาษีอื่น ๆ

29) การใช้ใช้อำนาจร่วมกัน เช่นการออกกฎหมายอาญา ข้าราชการพลเรือนและระเบียบการลงโทษ ป้องกันการกระทำหน่วงเหนี่ยวกักขังเพื่อความปลอดภัยของรัฐ สหภาพการค้า การทำเรือ การเดินเรือและขายสินค้าภายในประเทศ การพาณิชย์และการควบคุมราคาสินค้า

30) อำนาจการบริหารของทุกรัฐจะดำเนินการปฏิบัติได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายซึ่งได้รับอนุมัติจากสภาแล้ว จะต้องไม่เป็นการขัดขวางหน่วงเหนี่ยวหรือมือคดในวิธีปฏิบัติจากอำนาจการบริหารของรัฐบาลกลาง ซึ่งแม้คลุมมายังรัฐซึ่งจะปรากฏตามกาลเวลาที่ปรารถนาของรัฐบาลอินเดีย

31) หลักการถาวรจะไ้ร่่างขึ้นเพื่อแบ่งปันภาษีสรรพากรและสรรพสามิตระหว่างรัฐบาลสหภาพกับรัฐบาลรัฐ และระเบียบชั่วคราวจะไ้ตัดสินพิจารณาโดยคณะข้าหลวงฝ่ายการเงิน (Finance Commission) ผู้ไ้ได้รับมอบหมายตามระยะเวลาเพื่อแก้ไขค้ดแปลงการแบ่งปัน

ข. สิทธิการออกเสียงและคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

32) พลเมืองทุกคนของอินเดียซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 21 ปี มีสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภานิติบัญญัติประจำรัฐที่ตนมีภูมิลำเนาสังกัดอยู่

33) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ไม่มีสิทธิที่จะเป็นสมาชิกรัฐมนตรีสภา ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภานิติบัญญัติประจำรัฐนั้น ต้องมีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป

34) นับจากวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปเป็นเวลา 10 ปี ให้จัดเก้าอี้ที่นั่งประชุมในสภาผู้แทนราษฎรสำหรับชนชั้นวรรณะเดียวกันโดยเฉพาะ กับกำหนดที่นั่งของชนชั้นส่วนน้อยให้ไ้มีส่วนกับอัตราพลเมืองของเขา และประธานาธิบดีจะเสนอแต่งตั้งชาวอังกฤษที่ตั้งหลักฐานหรือเกิดในอินเดียไม่เกิน 2 คนเข้านั่งในสภา

ข. การประกาศภาวะฉุกเฉิน

35) ประธานาธิบดี หรือผู้ว่าราชการการประจำรัฐ ในขณะที่สภานิติบัญญัติไม่ได้อยู่ในสมัยประชุม มีอำนาจประกาศใช้รัฐธรรมนูญหรือกฤษฎีกา ซึ่งจะมีอำนาจใช้บังคับและมีผลสมบูรณ์เช่นเดียวกับกฎหมายที่ผ่านสภาทุกประการ หากท่านเห็นว่ามีควมจำเป็นที่จะต้องประกาศใช้บังคับโดยเร่งด่วน แต่กฤษฎีกาเช่นนั้นจะต้องสิ้นสุดการใช้บังคับโดยสิ้นเชิงภายใน 6 สัปดาห์ นับแต่สภาไ้เปิดประชุมใหญ่ หรือในระยะเวลาใกล้ ๆ กันที่สภาลงมติไม่เห็นชอบด้วย

36) หากประธานาธิบดียืนยันว่า สถานะฉุกเฉินยังอยู่ในภาวะคับขัน เพื่อความปลอดภัยและเพื่อความมั่นคงของอินเดีย หรือส่วนหนึ่งส่วนใดยังมีท่าทีตกอยู่ในภาวะอันตราย ประธานาธิบดีอาจประกาศโองการซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลใช้บังคับได้ต่อไปอีก การประกาศใช้ภาวะฉุกเฉินเช่นนั้นย่อมมีผลใช้บังคับ และวิธีปฏิบัติการของสหภาพทำนองนี้ย่อมมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร และสภา ตลอดถึงรัฐต่าง ๆ ทั้งมวล

37) ถ้าประธานาธิบดีไม่พอใจหรือไม่เห็นชอบด้วยกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐที่รัฐบาลแห่งรัฐไม่สามารถดำเนินการเองได้ ด้วยอาศัยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประธานาธิบดีอาจประกาศโดยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของประธานาธิบดีเอง หรือยกให้หรืออาศัยอำนาจรัฐสภาทั้งหมด หรือด้วยจากอำนาจหนึ่งใด ถือว่าได้เข้ากระทำการหน้าที่แทนรัฐบาลแห่งรัฐนั้น ๆ

38) การประกาศยืนยันในเงื่อนไขที่ให้ปฏิบัติตามครั้งที่ 2 นี้ จะต้องยุติยกเลิกลงทั้งหมดภายใน 2 เดือน ภายหลังจากที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาทั้ง 2 ก่อนถึงวันสิ้นสุดหรือจากในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรได้ประกาศเลิกล้างอำนาจนั้นภายใน 30 วันจากวันที่ประกาศใช้ใหม่

ณ. ปกิดกะ (Miscellaneous)

39) ทั้ง 2 สภาแห่งรัฐสภาแห่งชาติมีอำนาจที่รับผิดชอบดูแลคดีที่ขึ้นมาพิจารณากล่าวหาในกรณีที่ประธานาธิบดีกระทำการล่วงละเมิดรัฐธรรมนูญ หากสภาลงมติด้วยเสียงข้างมาก 2 ใน 3 และประธานาธิบดียังคงคือถึงไม่ละลด ให้ประธานาธิบดีพ้นจากตำแหน่งภายหลังจากที่ได้ไต่สวนซักพอกโดยอีกสภาหนึ่งซึ่งมีจำนวนมากเท่าเทียมกัน

40) การค้า การพาณิชย์ และการติดต่อกันทั่วอินเดียนั้น กระทำได้โดยอิสระเสรี แต่ต้องอยู่ในขอบเขตแห่งกฎหมายที่วางไว้

41) รัฐธรรมนูญให้อำนาจเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อใช้บังคับในสหภาพและรัฐต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมอัยการ, อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมตรวจเงินแผ่นดินแห่งอินเดีย ซึ่งจะมีฐานะเหมือนทนายความแห่งแผ่นดินหรือศาลสูงประจำรัฐ

42) ในระยะเวลา 15 ปี ให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการของรัฐบาลสหภาพ ภายหลังจากนั้นให้ใช้ภาษาสันติด้วยการเขียนเป็นอักษรเทวนาครี เป็นภาษาราชการ

43) สภานิติบัญญัติแห่งใด ๆ จะยอมรับภาษาท้องถิ่นใด ๆ มาเป็นภาษาราชการก็ได้ ภาษาราชการของสหภาพเช่นว่านั้นจะใช้ได้แต่เฉพาะการติดต่อกะหว่างรัฐ 2 รัฐเท่านั้น

การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่ใช้รัฐธรรมนูญไม่เปลี่ยนแปลงเหมือนประเทศอื่น ๆ กล่าว

คือ ตั้งแต่ได้รับเอกราชจากอังกฤษมาเป็นเวลานานถึง 40 กว่าปีแล้ว อินเดียก็ยังคงใช้รัฐธรรมนูญฉบับเดิม และเป็นฉบับเดียวเท่านั้นที่ทำการแก้ไขถึง 42 ครั้ง แต่เท่าที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

การแก้ไขครั้งที่ 5 ค.ศ.1955

ได้แก้ไขมาตรา 3 ไม่ให้มีการร่างรัฐธรรมนูญใด ๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเขตแดนของรัฐไม่ว่าโดยสภาสูง (ราชสภา) หรือสภาล่าง (โลกสภา) ยกเว้นการยอมรับของประธานาธิบดีหรืออย่างน้อยรัฐ บัญญัติที่อ้างโดยประธานาธิบดีนั้นได้ส่งไปยังศาลแห่งรัฐ เพื่อให้อธิบายหรือชี้แจงในเรื่องนั้น ๆ

การแก้ไขครั้งที่ 7 ค.ศ.1956

ให้ยกเลิกประเภทของรัฐต่าง ๆ (รัฐมีอยู่ 2 ประเภทตามรัฐธรรมนูญ) และให้รัฐทั้ง 14 รัฐมีฐานะเสมอกัน รัฐเล็กน้อยซึ่งมีอยู่ทั่วไปให้รวมกันเข้าเป็นอาณาเขตสหภาพ (Union Territories) ควบคุมโดยรัฐบาลกลางซึ่งมีทั้งหมด 6 อาณาเขตสหภาพด้วยกันคือ¹¹ 1. เคลี 2. ทิมจัลประเทศ 3. มณีปุร 4. ตริปูร 5. หมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์ 6. หมู่เกาะลัจจาทีป มิโคย และอมินิทีวี ส่วนรัฐนั้นมีทั้งหมด 14 รัฐ¹² คือ 1. อันธราประเทศ 2. อัสสัม 3. พิหาร 4. บอมเบย์ 5. เกราลา 6. มัธยประเทศ 7. มัทราส 8. ไมซอร์ 9. โอริสสา 10. ปัญจาบ 11. ราชสถาน 12. อุตตระประเทศ 13. เบงกอลตะวันตก 14. จัมมูและแคชเมียร์

นอกจากนี้แล้วได้มีการปรับปรุงเขตแดนของรัฐเบงกอลตะวันตก รัฐพิหาร และรัฐมัทราสเสียใหม่ รัฐอันธราประเทศได้เกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ.1953 โดยแบ่งออกจากภาคเหนือของรัฐมัทราส และขยายเนื้อที่ออกด้วยการรวมเอาดินแดนของไฮเดอราบด์ ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าเตเลงกานา

บอมเบย์เป็นรัฐที่ใหญ่ที่สุด เพราะได้รวมเอาแคว้นกุตช์และโสรัชตะ และอำเภอล็กน้อยที่ประชาชนพูดภาษามาระธี (Marathi) เข้าด้วยโดยเฉพาะได้แบ่งจากมัธยประเทศและไฮเดอราบด์ (ภายหลังรัฐบอมเบย์ถูกแบ่งออกเป็น 2 รัฐ คือ รัฐคุชรัต และรัฐมหาราษฏร์)

¹¹ปัจจุบันมี 7 อาณาเขตสหภาพ

¹²ปัจจุบันมี 25 รัฐ

มัธยมประเทศ ถึงแม้ว่าจะเสียเขตแดนแคว้นวิทาระภา (Vidarabha) หรือ 8 คำบลของชาวมาระธีให้แก่รัฐบอมเบย์ไปแล้วก็ตาม ก็ยังเป็นรัฐใหญ่เป็นที่ 2 ของประเทศ ด้วยการรวมเอาแคว้นมัธยมการตะ แคว้นโกपाल และวินธยประเทศเข้าด้วย

แคว้นปเทียลา (Patiala) และสหพันธรัฐปัญจาบตะวันออก ได้รวมกันเข้าเป็นรัฐปัญจาบ

คำบลที่ประชาชนพูดภาษากานารีส์ (Kanarese) แห่งรัฐไฮเดอระบาด ได้รวมเข้ากับรัฐไมซอร์

ตะวันโจร์ - โคชิน (Travancore - Cochin) เปลี่ยนชื่อเป็นเกราลา ผลค้ของการปรับเขตแดนใหม่มีดังนี้

- 1) เป็นการกำจัดราชาประมุข
- 2) ได้จัดตั้งให้มีกรรมการประจำโซนที่มีความสามารถในด้านการเชื่อมสัมพันธ์

ระหว่างรัฐและแก้ไขข้อพิพาทระหว่างชายแดนของรัฐต่าง ๆ

- 3) เป็นการรักษาภาษาดั้งเดิมของประชาชนไว้

การแก้ไขครั้งที่ 10 ค.ศ. 1961

ัทธาและนครฮาเวลี (Dadra & Nagar Haveli) ซึ่งเมื่อก่อนเป็นเมืองอาณานิคมของโปรตุเกส บัดนี้ให้รวมเข้ากับอินเดี และปกครองภายใต้อำนาจและระเบียบที่สร้างขึ้นโดยประธานาธิบดี

การแก้ไขครั้งที่ 11 ค.ศ. 1961

ให้มีการเลือกตั้งรองประธานาธิบดีโดยคณะผู้เลือกตั้ง¹³ ซึ่งมาจากสภาทั้ง 2 คือราชยสภา และโลกสภา

การแก้ไขครั้งที่ 12 ค.ศ. 1962

รัฐกัว อยู่ทางใต้บอมเบย์, แคว้นทะมาน (Daman) ซึ่งอยู่ทางเหนือของบอมเบย์ และเกาะคุย (Diu) ซึ่งอยู่ในทะเลอาหรับทางใต้ของรัฐคุชราต เดิมเป็นอาณานิคมของโปรตุเกส

¹³ คณะผู้เลือกตั้งคือสมาชิกของทั้ง 2 สภา รวมกันเลือกรองประธานาธิบดี

บัดนี้อาณาบริเวณเหล่านี้ได้เป็นส่วนหนึ่งของอินเดียแล้วตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 1961 และก็ได้ปกครองโดยเป็นอาณาเขตสหภาพตั้งแต่นั้นมา

การแก้ไขครั้งที่ 13 ค.ศ. 1962

นาคาแลนด์ (Nagaland) ได้ถูกสถาปนาขึ้นเป็นรัฐที่ 16 ของสหภาพอินเดีย พอนดิเชอร์รี, การิกาล, มเห และยานัม ได้รวมเข้าเป็นอาณาเขตสหภาพตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 1962 ภายใต้สัตยาการระหว่างอินเดียนับฝรั่งเศส ดินแดนเหล่านี้เดิมเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และดินแดนเหล่านี้ก็ไม่ถูกเรียกเป็นอาณาเขตสหภาพเหมือนอาณาเขตสหภาพเขตอื่น ๆ คงเรียกชื่อเหมือนเดิม เช่น พอนดิเชอร์รี เป็นต้น

การแก้ไขครั้งที่ 17 ค.ศ. 1964

ได้ให้ความหมายของคำว่า "ทรัพย์สิน" กว้างขวางขึ้นไปอีก และได้ขยายอำนาจการป้องกันรักษาในรัฐบัญญัติการปฏิรูปที่ดินในรัฐต่าง ๆ เพื่อว่าจะไม่มีปัญหาในชั้นศาลถ้าหากจะมีการฟ้องร้องกัน

ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับแรกที่แก้ไขครั้งที่ 17 นี้เอง ยังได้พูดถึงอำนาจดั้งเดิมของศาลสูงสุด (Supreme Court), ศาลสูง (High Court) และการป้องกันชนกลุ่มน้อยตามรัฐธรรมนูญด้วย ตามสนธิสัญญาและสัตยาการที่มีขึ้นระหว่างอินเดียนับฝรั่งเศสนั้น ดินแดนต่าง ๆ ของฝรั่งเศสในอินเดียนับประกอบด้วย พอนดิเชอร์รี, การิกาล ที่ฝั่งชายทะเลโคโรมันเดล, ยานัม ที่ฝั่งทะเลแคว้นอันธรา และมเหที่ฝั่งทะเลรัฐเกราลา ถูกรวมเข้าเป็นสหภาพอินเดียโดยเด็ดขาดซึ่งมีฐานะเป็นอาณาเขตสหภาพตามพระราชบัญญัติการแก้ไขรัฐธรรมนูญ 1962

การแก้ไขครั้งที่ 18 ค.ศ. 1966

ในมาตรา 3 แห่งรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมตอนท้ายว่า

1. ในมาตราตั้งแต่อนุมาตรา (A) ถึง (E) คำว่า "รัฐ" หมายความว่า อาณาเขตสหภาพด้วย แต่รัฐไม่ได้รวมอยู่ในอาณาเขตสหภาพ
2. อำนาจที่ให้แก่รัฐสภาตามความในอนุมาตรา (A) รวมถึงอำนาจในการจัดตั้งรัฐใหม่หรืออาณาเขตสหภาพ โดยการรวบรวมเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของรัฐใดรัฐหนึ่ง หรืออาณาเขต

สหภาพโคอาณาเขตสหภาพหนึ่ง ไปเข้ากับรัฐใดรัฐหนึ่ง หรืออาณาเขตสหภาพโคอาณาเขตสหภาพหนึ่ง
การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 18 นี้ เป็นประโยชน์แก่รัฐบาลมากเมื่อรัฐได้ตั้งรัฐใหม่
ขึ้นมาเช่น รัฐบัญญัติซึ่งมีความแตกต่างกันมากในด้านภาษาพูดและความเป็นอยู่ รัฐได้แบ่งบัญญัติ
ออกเป็น 2 รัฐ คือรัฐบัญญัติ และรัฐทรียานา เมื่อบัญญัติถูกแบ่ง รัฐบาลก็ตั้งใจจะโอนดินแดนใน
รัฐหิมจัลประเทศบางส่วนมาขึ้นกับรัฐบัญญัติ เพื่อเป็นการทดแทน

การแก้ไขครั้งที่ 26 ค.ศ. 1971

ได้เพิ่มมาตราใหม่เข้ามาอีก 1 มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ "ยกเลิกระบบเจ้าผู้
ครองรัฐทันที, กำจัดหรือล้มล้างสำนักพระคลังข้างที่ของเจ้าผู้ครองรัฐ และกำจัดสิทธิความรับผิดชอบ
ชอบและข้อผูกมัดใด ๆ ในสำนักพระคลังข้างที่โดยทันที"

การแก้ไขครั้งที่ 31 ค.ศ. 1973

ให้เพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (โลกสภา) จากจำนวน 525 คน เป็น
544 คน

การแก้ไขครั้งที่ 36 ค.ศ. 1974

รัฐสภาได้ผ่านรัฐบัญญัติแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกหนึ่งฉบับให้สหภาพใหม่แก่รัฐสิกิม
(Sikim) เป็นรัฐภายใต้การคุ้มครองของอินเดียตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และได้ขอกำหนดให้มีผู้แทน
ประชาชนสิกิมในรัฐสภาอินเดียด้วย การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ต่อจากมาตรา 2 ได้เพิ่มเติมมาตรา
2 A ซึ่งมีข้อความว่า

"มาตรา 2 A สิกิมก่อนรวมเข้าอยู่กับอินเดียนั้น เคยเป็นรัฐในอารักขาของอิน
เดียมาก่อน ได้มีข้อกำหนดระบุไว้ในหมวด 10 แห่งรัฐธรรมนูญอินเดียนั้น จะถูกรวมเข้ากับสหภาพ
อินเดียนั้นตามเงื่อนไขที่บ่งไว้ในวรรคนั้น ๆ รัฐบาลอินเดียนั้นจะมีส่วนรับผิดชอบในการป้องกันอธิปไตย
แห่งรัฐสิกิมแต่เพียงผู้เดียว และในการบริหาร, การจัดการปกครอง, การติดต่อสัมพันธ์กับต่าง
ประเทศ, การเมือง, การเศรษฐกิจ และการเงิน อีกด้วย ด้วยเหตุที่มีผู้แทนชาวสิกิมอยู่ในรัฐ
สภา รัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดเอาไว้ว่า ให้มีที่นั่งสำหรับชาวสิกิมในราชยสภา 1 ที่นั่ง และในโลก
สภา 1 ที่นั่ง สำหรับผู้แทนสิกิมในราชยสภานั้นคัดเลือกมาจากสภานิติบัญญัติแห่งรัฐสิกิม และผู้แทน

ราษฎรในโลกสภานั้นให้มีการเลือกโดยตรงจากประชาชนลีสิม และลีสิมทั้งหมดมีเขตเลือกตั้งได้

1 เขต"

การแก้ไขครั้งที่ 38 ค.ศ. 1975

ให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีประกาศภาวะฉุกเฉินได้ในกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน และเกิดความไม่มั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ

การแก้ไขครั้งที่ 39 ค.ศ. 1975

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 71 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้เพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ "รัฐสภาอาจออกกฎข้อบังคับใด ๆ ให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งประธานาธิบดี หรือรองประธานาธิบดี รวมทั้งปัญหาขั้นพื้นฐานจากการคัดค้านนั้น ๆ ด้วย"

งานเทศกาล¹⁴

อินเดียมีศาสนา ความเชื่อถือ และขนบประเพณีที่วัฒนธรรมอันมากมายหลากหลาย ดังนั้นจึงมีงานเทศกาลต่าง ๆ จำนวนมากด้วย งานเทศกาลบางอย่างจัดมีขึ้นทั่วประเทศ บางอย่างมีแต่ในภาคหนึ่งภาคใด หรือชุมชนหนึ่งชุมชนใด งานเทศกาลสำคัญ ๆ หากเรียงตามลำดับที่จัดฉลองกันในปีหนึ่ง ๆ จะมีดังต่อไปนี้

โปงกาล (Pongal)

เป็นงานเทศกาลเก็บเกี่ยว ฉลองกันเป็นเวลาสามวัน และเป็นงานเทศกาลที่รื่นเริงสนุกสนานที่สุดงานหนึ่งของอินเดียภาคใต้ ในทมิฬ นาฑู (Tamil Nadu) จะมีการนำข้าวที่เก็บเกี่ยวใหม่ ๆ มาหุงอย่างเป็นพิธีการ ในรัฐการณาटक (Karnataka) งานเทศกาลนี้เรียกว่า "สังกรานติ" (Sankranti) วั และวัตอนจะถูกตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม และถูกป้อนข้าวหวาน (Pongal) ในตอนเย็นฝูงวัวจะถูกพามาเดินในขบวนที่เดินตามจังหวะกลองและดนตรี

¹⁴ เอกสาร เศรษฐกิจจากสถาบันคุณอินเดียในไทย, 2529

มูฮาร์รัม (Muharram)

งานนี้ขึ้นเพื่อรำลึกถึงการอุทิศชีวิตเพื่ออุดมการณ์ของอิหม่าม ฮุสเซน (Imam Hussain) หลานปู่ของโมฮัมเมด ศาสนาผู้ศักดิ์สิทธิ์ พวกมุสลิมิกายชีอะห์ (The Shiite Muslims) ถือว่าต้องมึนงานนี้ และจัดให้มีขบวนทาเซีย (Tazias) ซึ่งใช้กระดาษสีและลำไม้ไผ่ตกแต่งประดับประดาอย่างงดงามสดสวย "ทาเซีย" คือรูปจำลองหลุมศพของอิหม่ามฮุสเซนที่อยู่ในการ์บาลา (Karbala) ในอิรัก ขบวนทาเซียที่ลึกลับน่าหวาดระแวงในประเทศนั้นน่าประทับใจเป็นพิเศษ ในบางท้องที่ในทางใต้มีผู้ชายเดินเสื่อนำหน้าขบวน ผู้ชายเหล่านั้นทาตัวเป็นริ้วเหมือนลายเสือ และสวมหน้ากากเสือด้วย

มหาวีระชัยันติ (Mahavira Jayanti)

วันครบรอบวันเกิดของท่าน วรรธมาน มหาวีระ (Vardhmana Mahavira) ซึ่งเป็นต๋ิรถังกร (Tirthankara) องค์ที่ 24 ซึ่งเกิดเมื่อกว่า 2500 ปีมาแล้ว งานนี้ชักจูงให้ผู้จาริกแสวงบุญจากทุกหนทุกแห่งในประเทศ จาริกมาสู่บรรดาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แต่โบราณของศาสนาเซนที่กีร์นาร์ (Girnar) และในปาลีตะนะ (Palitana) ในรัฐคุชราต (Gujarat)

ไบศากี (Baisakhi)

วันปีใหม่ทางสุริยคติของฮินดู ผู้คนไปอาบน้ำในแม่น้ำและไปยังวิหารเพื่อถวายบูชา ไกศากีมีความหมายพิเศษสำหรับพวกสิกข์ ในวันที่เมื่อ ค.ศ. 1699 กุรุ โกวินท์ สิงห์ ใต้รวบรวมก่อตั้งพวกสิกข์เข้าเป็นขัลสะ (Khalsa) หรือคณะภราดา ในปัญจาบ ชาวไร่ชาวนาเริ่มเก็บเกี่ยวในวันนี้อย่างเอิกเกริกยิ่ง ชาวบ้านในหมู่บ้านต่าง ๆ ก็เดินระบำพื้นเมืองที่มีชื่อว่ากังการา (Bhangara)

วันชาติอินเดี

26 มกราคมเป็นวันคล้ายวันครบรอบการรับรัฐธรรมนูญมาใช้ใน ค.ศ. 1950 และเป็นวันชาติของอินเดี การฉลองที่จัดขึ้นในเมืองหลวงของแคว้นต่าง ๆ นั้นสวยสดงดงามมากงานฉลองในนิวเดลีน่าตื่นตาตื่นใจ มีการเดินขบวนสวนสนามของกองทัพเหล่าต่าง ๆ และของพลเรือน หลังจากนั้นจะมีขบวนแห่งทางด้านวัฒนธรรมที่น่าประทับใจ และมีระบำพื้นเมืองที่สวยงามในงานฉลองเทศกาลนี้ด้วย

อิค-อุซ-ซูฮา (Id-uz-Zuha)

งานนี้เกิดขึ้นเพื่อรำลึกถึงการเสียดชะของอับราฮัม ชาวมุสลิมพากันสวดอ้อนวอนทั่วประเทศ

โฮลี (Holi)

งานเทศกาล โฮลี เป็นงานที่รื่นเริงครึกครื้นที่สุดในบรรดางานเทศกาลของฮินดู มีการจัดงานนี้ทั่วไปในทางเหนือ เพื่อฉลองต้อนรับการสิ้นสุดของอากาศหนาว ชายหญิง และเด็ก สนุกสนานกับการสาดผงแป้งสี และฉีคน้ำผสมสีใส่กัน มีการแลกเปลี่ยนคำทักทายและขนมหวานกัน (คล้ายวันสงกรานต์ของไทย)

วัน Good Friday

มีพิธีทางศาสนาและกำราบรเพลงดนตรีทางศาสนาในโบสถ์นับร้อย ๆ แห่งทั่วอินเดีย

เทศกาลอีสเตอร์ (Easter)

ความเชื่อของคริสเตียน เรื่องการกลับฟื้นคืนชีพของ พระคริสต์นั้นมีการฉลองกันอย่างเอิกเกริกในชุมชนคริสเตียน มีขบวนแห่ในบางท้องที่ของประเทศ

ดูเซห์ร่า (Dussehra และทุรคาบูชา Duraga Puja)

เทศกาลนี้จัดอยู่ในบรรดาเทศกาลที่เป็นที่ชื่นชอบกันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เป็นสัญลักษณ์ของความมีชัยที่ความดี มีชัยเหนือความชั่ว ทุกภาคจัดงานเทศกาลซึ่งกินระยะเวลา 10 วันนี้ตามแบบอย่าง เฉพาะพิเศษของแต่ละภาค ทางเหนือเทศกาลนี้มีชื่อว่า "รามลีลา" และประกอบด้วยละคร การท่องบทพากย์เปล่า และดนตรีซึ่งรำลึกถึงชีวิตของวีรบุรุษในตำนานคือ ราม่า หุ่นจำลองรูปราวณะ (ทศกัณฐ์) สัญลักษณ์แห่งความชั่วซึ่งอัคด้วยดินชนวนแบบดอกไม้ไฟจะระเบิดท่ามกลางเสียงโห่ร้องของผู้ชายเป็นพัน ๆ ในหุบเขาคูลู (Kulu) ซึ่งทาบกับฉากหลังอันเป็นเทือกเขามิหิมะปกคลุมนั้น ชาวบ้านจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสดใสที่เป็นชุดที่ดีที่สุดของตน แล้วมาชุมนุมกันเข้าขบวนแห่เทพเจ้าประจำท้องถิ่น มีดนตรี เป่าและกลองประกอบในรัฐการนาटक (Karnataka) เทศกาลดูเซห์ร่า (Dussehra) นี้จัดฉลองกันอย่างหรูหรา และยิ่งใหญ่ตระการตาในเบงกอลตะวันออก เทศกาลนี้มีชื่อว่า "ทุรคาบูชา" (Durga Puja) มีการตั้งเทวรูป

ของเหวี่ยงหูกเข้าขบวนไปและนำเหวี่ยงไปถ่วงน้ำเสียในแม่น้ำ หรือในทะเลในทางใต้เทศกาลนี้ฉลองกันในชื่อว่า "นวราตรี" มิตรสหายและญาติจะไปเยี่ยมซึ่งกันและกันถึงบ้านและแลกเปลี่ยนคำทักทายกัน

กานธี ชัยันติ (Gandhi Jayanti)

วันที่ 2 ตุลาคม วันครบรอบวันเกิดของท่านมหาตมะ กานธี บิดาแห่งชาติมีการสวดภาวนาเป็นพิเศษที่คานธีสมาธิ ที่สุสานอัฐิ (Rajghat) เดลี และมีการเฉลิมฉลองในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ทิวาลี (Diwali)

งานเทศกาลที่งดงามที่สุด ทิวาลี (Diwali) เป็นวาระที่ตื่นเต้นและชื่นชมยิ่งในบางครั้งถือว่าทิวาลี (Diwali) เป็นวาระเริ่มต้นปีใหม่ ทุกเมืองใหญ่น้อยตลอดจนหมู่บ้านกลายเป็นดินแดนแห่งเทพนิยายไปด้วยแสงไฟนับพัน ๆ ดวง จากตะเกียงน้ำมัน และไฟฟ้าที่ประดับประดาบ้านเรือนและอาคารสาธารณะอย่างสว่างไสว

ในคืนทิวาลี ในขณะที่ภาคอื่น ๆ ของประเทศกระทำการบูชาพระลักษมีเทวีแห่งความเจริญรุ่งเรือง ทางตะวันออกโดยเฉพาะเบงกอลจะกระทำการบูชากาลีเทวีแห่ง "ศักดิ์" (พละนาถ) มีการนำรูปปั้นสลักทองคำเทวี หรือเจ้าแม่กาลีที่น่าตื่นตาตื่นใจมาตั้ง และสักการบูชา ก่อนที่จะนำไปปล่อยลงสู่กันแม่น้ำ

วันเด็ก (Children Day)

4 พฤศจิกายนซึ่งเป็นวันเกิดของเยาว์หลาล เนห์รู จะมีการเฉลิมฉลองทั่วประเทศในฐานะที่เป็นวันเด็ก เด็ก ๆ เป็นกลุ่ม ๆ ร่วมมือกันในการชุมนุมและในกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

อิด-อุล-ฟิตรี (Id-ul-Fitr)

เทศกาลนี้ฉลองการสิ้นสุดของเดือนถือบวช (Ramzan) คือ เดือนอดของมุสลิม เป็นวาระของการเลี้ยงใหญ่และการรื่นเริง บรรดาผู้เชื่อถือศรัทธาจะร่วมชุมนุมกันในสุเหร่าเพื่อสวดภาวนา มิตรและญาติทักทายซึ่งกันและกัน

คริสต์มาส (Christmas)

25 ธันวาคมฉลองกันทั้งพวกคริสเตียน และพวกที่ไม่ใช่คริสเตียน ตามเมืองใหญ่ ๆ เช่น เคลี บอมเบย์ และกัลกัตตาจะครึกครื้นเป็นพิเศษ ร้านรวงและบ้านเรือนมีบรรยากาศที่เป็นงานรื่นเริง ในคืนวันก่อนวันคริสต์มาส จะมีศาสนกิจในโบสถ์เวลาเที่ยงคืน

พุทธปurnima (Buddha Purnima)

มีขึ้นเพื่อเฉลิมฉลอง วันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

คอร์ดาด ซัล (Khordad Sal)

วันคล้ายวันเกิดของ ซาราอัสตรา ศาสตราของศาสนาซาโรอัสเตอร์ (Zoroaster) ผู้ซึ่งเกิดเมื่อตอนต้นของพันปีแรกก่อนคริสต์กาล งานเทศกาลนี้เป็นงานสำคัญที่สุด งานหนึ่งในบรรดาเทศกาลของพวกปาร์ซี (Parsee)

ยันมาอัชมิ (Janmashtami)

วันครบรอบวันสมภพของพระกฤษณะ (Lord Krishna) ซึ่งเป็นอวตารของพระวิษณุและเป็นผู้แต่งภควัดคีตา (เพลงสวรรค์) มีการเฉลิมฉลองกันทั่วไป และมีการฉลองกันอย่างเอิกเกริกเป็นพิเศษในเมืองมธุรา (Mathura) และอุทยานพรินดาวัน (Brindavan) ซึ่งเป็นที่ ๆ พระกฤษณะใช้ชีวิตในวัยเด็ก มีการสวดภาวนาทั้งคืนและมีการขับร้อง เพลงสวดในวิหาร มีการแสดงจากต่าง ๆ จากชีวิตในวันเด็กของพระกฤษณะ

โอนัม (Onam)

เทศกาลโอนัมเป็นเทศกาลที่เป็นที่ชื่นชมกันมากที่สุดของรัฐเกราลา (Kerala) และฉลองกันอย่างคึกคัก ประการแรกที่เดียวเทศกาลนี้เป็นเทศกาลฉลองการเก็บเกี่ยวซึ่งฉลองกันไม่แต่เฉพาะในครอบครัว แต่ฉลองกันในท้องทุ่งด้วย โดยมีฉากหลัง เป็นพืชพรรณเขตร้อนอันงามสะพรั่ง ชั้นตอนที่ต้นเต็นที่สุดของเทศกาลนี้คือการแข่งขันเรือ ซึ่งจัดขึ้นหลายแห่งตามทะเลสาบ น้ำเค็มที่รายล้อมด้วยต้นปาล์ม

กูรนาถ ชัยันติ (Gura Nanak Jayanti)

หรือที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า "กูรปุราพ" (Gurpurab) เทศกาลนี้เป็นเทศกาล

ครบรอบวันเกิดของ กุรนาท ผู้ตั้งลัทธิสิกข์ สองวันสองคืนก่อนถึงวันเทศกาลนี้ มีการอ่านคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ (Granth Sahib) และพอถึงวันเทศกาลก็จะเชิญคัมภีร์นี้เข้าขบวนแห่ใหญ่ การเฉลิมฉลองซึ่งจัดขึ้นที่มณฑลสารนั้นน่าประทับใจมากเป็นพิเศษ

วันเอกราช (Independence Day)

15 สิงหาคม เป็นวันครบรอบวันได้รับเอกราชใน ค.ศ.1947 และมีพิธีฉลองกันอย่าง เป็นพิธีการ มีการชักธงชาติ และให้ถือว่าวาระนี้เป็นวันแห่งการอุทิศและเสียสละ

การศึกษา

ภายหลังได้รับเอกราชแล้วคือในปี 1947 รัฐบาลได้ตระหนักว่า การศึกษาของประชาชนจะต้องมาก่อน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามนโยบายแห่งพรรคคองเกรสที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภามีว่า "ภายใน 10 ปี ตั้งแต่วันประกาศใช้ คือเริ่มตั้งแต่ปี 1950 เป็นต้นไป รัฐจะต้องจัดการศึกษามากับให้แก่เด็กอินเดียฟรีจนกว่าพวกเขาจะมีอายุครบ 14 ปีบริบูรณ์"¹⁵ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รัฐบาลอินเดียก็ประสบผลสำเร็จในปี ค.ศ.1972 นั่นคือสามารถเปิดสอนการศึกษามากับได้ทั่วประเทศ เห็นได้จากจำนวนโรงเรียนมัธยมได้เพิ่มขึ้นจาก 20,884 โรงเรียน ในปี 1951 เป็น 103,274 โรงเรียน ในปี 1966 และจำนวนนักเรียนได้เพิ่มขึ้นจาก 5,232,009 คน ในปี 1951 เป็น 30,906,208 คน ในปี 1966 ในแต่ละปีรัฐสามารถสร้างโรงเรียนประถมศึกษามากับได้เพิ่มขึ้นปีละ 10,000 โรงเรียน ในปี 1973 อินเดียมีโรงเรียนประถมศึกษามากับอยู่ประมาณ 200,000 โรงเรียน และมีนักเรียนทั้งหมดประมาณ 150,000,000 คน นับว่าประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง

¹⁵ การศึกษามากับในอินเดียมี 8 ปี ซึ่งมีการจัดลำดับดังนี้

1. ชั้น ป.1-5 เริ่มเรียนตั้งแต่อายุ 6-11 ปี (บังคับ)
2. ชั้น ป.6-8 เริ่มเรียนตั้งแต่อายุ 11-14 ปี (บังคับ)
3. ชั้น 9-12 เริ่มเรียนตั้งแต่อายุ 14-17 ปี
4. เตรียมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย 1 ปี
5. ปริญญาตรี 3 ปี, ปริญญาโท 2 ปี และปริญญาเอก 2-3 ปี

วิชาชีพเกี่ยวกับการเกษตร วิศวกรรม พยาบาล และครู มีสอนอยู่ในวิทยาลัยเกษตร สถาบันการฝึกหัดด้านอุตสาหกรรม โรงเรียนสารพัดช่าง วิทยาลัยพยาบาล และสถาบันฝึกหัดครู ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายก็มีการสอนวิชาชีพ รวมอยู่ด้วย ส่วนการศึกษาขั้นสูงขึ้นไปก็มี ศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การค้า ฯลฯ จำนวนมหาวิทยาลัยได้เพิ่มขึ้นจาก 27 แห่ง ในปี 1951 ถึง 52 เป็น 64 แห่งในปี 1966 จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 5 เท่า จาก 403,579 ในปี 1952 เป็น 1,910,588 คน ในปี 1966 จำนวนมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และจำนวนนักศึกษาก็ได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากใน 5 ปีต่อมา ปัจจุบันนี้อินเดียมีมหาวิทยาลัย 116 แห่ง และมีสถาบันการศึกษาขั้นสูงเทียบเท่ามหาวิทยาลัยอยู่ 13 แห่ง

ในช่วงระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา นี้ ได้มีการขยายตัวเกี่ยวกับการศึกษาวิชาเทคนิค ขั้นสูงจำนวนวิทยาลัยวิศวกรได้เพิ่มขึ้นจาก 53 แห่งในปี 1951 เป็น 135 แห่งในปี 1970 โรงเรียนสารพัดช่างก็ได้เพิ่มจาก 89 แห่งในปี 1951 เป็น 278 แห่งในปี 1970 วิชาวิศวกรรมขั้นสูง การวิจัยค้นคว้า ได้รับการเอาใจใส่จากรัฐบาลเป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีเกือบทุกรัฐ เพื่อสร้างนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้มีความรู้ในวิชาเกษตรกรรม โดยได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต

อย่างไรก็ดี แม้ว่ารัฐบาลอินเดียจะได้พยายามแก้ไขในเรื่องการศึกษาดังกล่าวมาแล้ว แต่จำนวนประชากรที่อ่านออกเขียนได้ก็ยังมีอัตราต่ำมากโดยอาศัยหลักฐานจากการสำรวจสำมะโนครัว ปี ค.ศ.1961 แสดงให้เห็นคนอ่านออกเขียนได้เพียง 24% เท่านั้น จากการสำรวจสำมะโนครัวปี 1971 มีผู้อ่านออกเขียนได้เพิ่มเป็น 29.35% และในปี 1981 มีผู้อ่านออกเขียนได้ 32% เท่านั้น

